

[K] ANTE TIMMERMANS BEZINGT DE ROUTINE

Hoewel de Belgische kunstenaar Ante Timmermans (*1976) zich uitdrukt in diverse media (tekeningen, installaties, performances), wordt hij vooral beschouwd als tekenaar. Tekeningen vormen dan ook een belangrijk onderdeel binnen zijn oeuvre. Timmermans houdt van de spontaniteit van het medium. Gedachten kunnen rechtstreeks op papier worden gezet. “Mensen vragen me wel eens wat mijn medium nu is”, zegt hij. “Daar antwoord ik tegenwoordig op: denken.” Zijn pretentieloze tekeningen, vaak begeleid door woorden of stukken tekst, vormen dan ook poëtische en absurde bespiegelingen over onze (post)moderne maatschappij. Maar de geste van het tekenen zet zich voort in zijn ruimtelijke installaties. Zo maakt hij ook ragfijne sculpturen in ijzerdraad die nu eens landschapsconstructies oproepen, dan weer fabrieken of andere gebouwen. Ze lijken op zijn potloodtekeningen op papier, maar dan in 3D. “Ik was aan mijn tafel aan het tekenen en ik trok de lijn letterlijk door”, zegt Timmermans daarover. Hoewel die sculpturen doen denken aan de tekeningen, fungeren ze autonoom. Het gaat nooit om

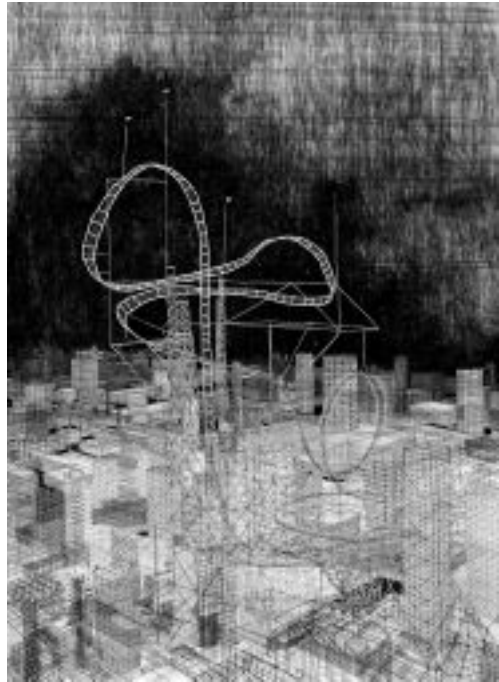


Ante Timmermans, *Spaziergänger* © Ante Timmermans.

een vertaling van een eerder werk naar een ruimtelijke structuur.

Binnen zijn oeuvre vormen herhaling en routine de rode draad. Timmermans kwam tot die thematiek door een toevallige anekdote. Elke ochtend zag hij hoe zijn buurman een motorfiets over het grasperk voortduwde en dan 's middags bij zijn terugkomst dezelfde handeling verrichtte. Dat dagelijkse ritueel liet een spoor na in de vorm van een uitgesleten cirkel in het grasperk. Timmermans was gefascineerd door dat gegeven en nam er een foto van die een belangrijke plaats inneemt binnen zijn oeuvre. De cirkel – of *loop* – keert dan ook vaak terug. Dat motief wordt in zijn tekeningen onder andere vertaald naar draaimolens of een lopende band in een fabriek. De kunstenaar bezingt de eindeloze herhaling, de dagelijkse sleur, de troosteloze verveling. De hedendaagse mens is een radertje in een grotere productieketen, zoals in Charlie Chaplins *Modern Times*. Als een eigentijdse Sisyphus zit die vast in het stramien van *metro, boulot, dodo*. In een tekening loopt een ezel rondjes achter een wortel, staan treinen op een spoor in een achtvorm en rijden auto's op een rotonde alsof het een kermisattractie is. Volgebouwde steden met dicht op elkaar geplakte woonblokken komen ook voor, in een asfaltjungle waar je door de bomen het bos niet meer kunt zien. Het zijn anonieme spooksteden die het failliet van de modernistische utopie uitdrukken. "Mijn werk gaat over het ondragelijke dragelijke", zegt de kunstenaar. Het is een grijze, troosteloze wereld die hij neerzet. Maar er is gelukkig ook plaats voor humor – als een vorm van *survivor's wit* – en poëzie.

Timmermans' tekeningen worden steeds vaker gecombineerd met woorden. Daarbij hanteert hij wel eens associatieve woordspelingen zoals een reeks woonblokken met het onderschrift *cementery*. Voor *Fictiory* geeft hij een fabriek weer met daarin een rad van fortuin. De *Fictiory* is dan ook een fabriek die fictie produceert. In een van zijn tekeningen noemt hij zichzelf *Poète de la bureaucratie*. Daarin geeft hij een figuurtje weer waarvan de contouren gevormd worden door stempels, het ultieme symbool van administratie. Stempels komen wel vaker voor in zijn werk, net zoals prikklokken. Voor een galerietentoonstelling in Zwitserland moesten bezoekers bij het binnen- en buitengaan een kaart



© Ante Timmermans.

in de prikklok steken om hun aanwezigheid aan te geven.

Dat performatieve aspect is voor de kunstenaar een manier om fysiek aanwezig te zijn op zijn tentoonstellingen. Dat was ook het geval voor *Make a Molehill Out of a Mountain (of Work)*, zijn bijdrage aan de belangrijke kunstbiënnale Manifesta, die in 2012 in Genk neerstreek. Op de oude mijnsite van Waterschei zat de kunstenaar aan een bureau omgeven door rekken met mappen. Met een perforator doorboorde hij een wit blad papier, dat hij van een stempel voorzag en vervolgens in een van de mappen opborg. De confetti veegde hij samen tot een hoopje. Het was een bescheiden imitatie van de terril die je door het venster kon zien. Of hoe de kunstenaar met dit werk – dat hij zelf met een van zijn kenmerkende woordspelingen *perforatief* noemt – opnieuw noties aankaart van arbeid, routine en absurditeit.

Timmermans mag dan de herhaling en routine bezingen, op een bepaald moment voelde hij zich gevangen in zijn eigen systeem. Toen hem op een kunstbeurs gevraagd werd om nog maar eens



Ante Timmermans, *Make a Molehill Out of a Mountain (of Work)*, Manifesta, 2012, Genk © Ante Timmermans.

toelichting te geven over zijn werk, had hij er geen zin in. Hij besloot dan maar een performance uit te voeren. Getooid met een ezelskop liep hij voortdurend in cirkels rond een draaiend rad, onder het mantra: “*Es ist immer die alte leier leier ist immer die alte Leier*” (het is steeds hetzelfde liedje). Door het thema van cirkels en herhaling kreeg de kunstenaar de indruk dat hij eigenlijk voortdurend stilstond in zijn werk. Een uitweg uit die impasse zag hij door nog een stap verder te gaan in de absurditeit. “*Wir brauchen mehr dada*”, oordeelde hij. Zodoende creëerde hij een nieuwe beweging: DRUSBA, waar gelijkgezinden zich bij kunnen aansluiten. Timmermans heeft er een bijbehorend manifest voor geschreven. DRUSBA is een omkering van het woord absurd, en – leuk meegenomen – het betekent in een aantal Slavische talen “gezelschap”. “Samen stilstaand bewegen”, zoals de kunstenaar het zelf verwoordt.

Dat Timmermans met zijn liefde voor absurditeit vroeg of laat zou uitkomen bij Beckett is dan ook haast onvermijdelijk. Terwijl hij *Wachten op Godot* aan het lezen was, viel hem op hoe vaak het woord

“pauze” terugkeert in de regieaanwijzingen. “Dat woord fascineert me, als een tussenmoment”, zegt de kunstenaar. Omdat de nazaten van Beckett zeer nauw waken over de tekst waar geen millimeter van mag worden afgeweken, gebruikt Timmermans voor zijn komende tentoonstelling in Be-Part Waregem alleen de regieaanwijzingen. Die geeft hij op grote vellen papier weer in zijn kenmerkende, geblokte letters. Het woord pauze springt er haast letterlijk uit. Hij droomt er ook van om het stuk op te voeren, maar dan alleen met de regieaanwijzingen. Een stuk zonder tekst. *La Marche de l'Arrêt*, zoals de titel van zijn tentoonstelling in Waregem voorlopig luidt. Of hoe Timmermans na werk over arbeid, nu een hommage brengt aan de stilstand.

SAM STEVERLYNCK

Ante Timmermans exposeert eind 2014, begin 2015 in Be-Part Waregem, www.be-part.be en www.antetimmermans.de.